

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: ZA-36Sa/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5023200135
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:5023200135.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, v konaní pred sudcom JUDr. Petrom Kvietkom, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX B., prechodne bytom: E. XXX/XX, XXX XX F., proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, ul.29. augusta č.8 a 10, 813 63 Bratislava 1, v konaní preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 801 206 8174 0 zo dňa 23.03.2023, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobcovi právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e:

1. Žalobca požiadal žiadosťou zo dňa 28.09.2022 o invalidný dôchodok, o ktorom Sociálna poisťovňa ústredie (ďalej aj len „orgán verejnej správy prvého stupňa“, alebo „prvostupňový správny orgán“) rozhodla podľa § 70 ods. 1 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“, alebo „zákon o sociálnom poistení“) tak, že zamietla žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový správny orgán poukázal na relevantnú právnu úpravu a uviedol, že podľa odborného posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Liptovský Mikuláš, zo dňa 28.09.2022 žalobca nie je invalidný podľa § 71 ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Posúdenie zdravotného stavu, ktorému zodpovedá percentuálne vyjadrenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, bolo obsahom pripojeného odborného posudku o invalidite zo dňa 28.09.2022, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia.

2. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodla Sociálna poisťovňa ústredie – generálny riaditeľ (ďalej aj len „žalovaný“) rozhodnutím č. 801 206 8174 0 zo dňa 23.03.2023 tak, že odvolanie žalobcu zamietla v celom rozsahu a potvrdzuje rozhodnutie Sociálnej poisťovne ústredie. Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia poukázal na relevantnú právnu úpravu a na to, že zdravotný stav žalobcu bol opätovne posúdený po podaní odvolania posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Liptovský Mikuláš dňa 20.01.2023, ktorý zotrval na posúdení zdravotného stavu žalobcu a odvolaniu nevyhovel, preto predložil kompletný posudkový spis posudkovému lekárovi Sociálnej poisťovne ústredie so sídlom v Poprade. Z dôvodu prekážky na strane posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Poprade bol zdravotný stav posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove. Rozhodujúce zdravotné postihnutie posudkový lekár určil ochorenie podľa prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., do kapitoly XV - choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel E – dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia, položka 3 – degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách, písmeno b – s miernym funkčným postihnutím, s prejavmi nervového a svalového dráždenia (napr. syndróm cervikokraniálny, cervikobrachiálny, lumbálny, lumbosakrálny a syndróm sakroiliakálneho skĺbenia

blokády stavcov), slabosť svalového korzetu, obmedzenie pohybu v postihnutom úseku, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 % (z percentuálneho rozpätia od 20 % do 35 %). Za iné zdravotné postihnutie posudkový lekár zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť neurčil. Žalovaný uzavrel, že nebolo preukázané, že pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má žalobca pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, preto nie je invalidný a nespĺňa zákonné podmienky stanovené v § 70 ods. 1 a v § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z..

3. Správnou žalobou, podanou v zákonnej lehote, sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, ich zrušenia a vrátenia veci druhostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Žalobca uviedol, že má za to, že postupom a rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie ako prvostupňového správneho orgánu a následne aj postupom a rozhodnutím generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne ako druhostupňového správneho orgánu došlo k porušeniu zákona č. 461/2003 Z. z. nesprávnym percentuálnym posúdením jeho invalidity a k porušeniu jeho práv ako účastníka konania vykonaním posúdenia jeho zdravotného stavu v jeho neprítomnosti, aj napriek tomu, že vo svojom odvolaní výslovne žiadal o posúdenie jeho zdravotného stavu v jeho prítomnosti. Poukázal na to, že má zdravotné problémy od roku 2000, v roku 2011 mu museli operovať a vložiť do tela neurostimulátor – prístroj, ktorý tlmi bolesti (ale nelieči). V tom čase mu bol priznaný aj invalidný dôchodok s mierou invalidity 60 %. Pri pravidelných kontrolných lekárskech prehliadkach mu bola miera invalidity postupne znižovaná, a to aj napriek tomu, že sa zdravotne cítil zle. V roku 2017 sa mu začal zdravotný stav výrazne zhoršovať, už nevládal ani pracovať, v dôsledku čoho bol pracovne neschopný celý rok. Do toho vošla covidová pandémia, nebol z toho dôvodu riadne liečený a jeho zdravotný stav sa ďalej zhoršoval. Dodnes má problémy s močením a v súčasnosti je aj v liečbe psychiatra. Nedokáže pracovať, v práci vydrží maximálne 4 hodiny. Pretože má neurostimulátor, nemôže pracovať s ťažkými bremenami alebo inak fyzicky zaťažovať svoj organizmus. Žalobca má za to, že posudkový lekár nesprávne posúdil percentuálnu mieru jeho invalidity – nedostatočne zhodnotil ním predložené lekárske správy od lekárov – špecialistov, odignoroval aj lekársku správu od psychiatra. Nedostatočné a nesprávne vyhodnotenie jeho zdravotných postihnutí, bez uvedenia úvahy, ktorou sa správny orgán riadil pri určovaní jeho invalidity a dátumu vzniku invalidity zakladá nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia a teda aj jeho nezákonnosť.

4. Žalobca tiež namietol, že bolo porušené aj jeho základné právo zúčastniť sa posúdenia jeho zdravotného stavu, napriek tomu, že o prítomnosť na tomto posúdení výslovne v odvolaní žiadal. Odňatím tohto jeho práva došlo k procesnému pochybeniu zo strany druhostupňového správneho orgánu, ktoré zakladá nezákonnosť rozhodnutia.

5. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe poukázal na závery preskúmaných rozhodnutí s tým, že činnosť posudkových lekárov spočíva v náležitom objektívnom a nestrannom zistení a posúdení zdravotného stavu, a to na základe objektívneho vyšetrenia zdravotného stavu, ako aj z doloženej zdravotnej dokumentácie, teda z lekárskech správ a záverov odborných lekárov. Pochybnosti žalobcu o tom, že jeho zdravotný stav nebol posudkovým lekárom sociálneho poistenia pred vydaním rozhodnutia v predmetnej veci posúdený dostatočne, správne a objektívne, sú ovplyvnené subjektívnym presvedčením žalobcu. Posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje lekárske znalosti, ktoré je vo veciach sociálnych zákonov zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Žalobca nepreukázal v odvolacom konaní žiadne relevantné dôvody, ktoré by spochybňovali prijatý záver posudkových lekárov sociálneho poistenia organizačných zložiek žalovaného. Žalovaný je toho názoru, že posudok o invalidite žalobcu, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie, je presvedčivý, úplný a zodpovedá kritériám upraveným v zákone č. 461/2003 Z. z.. Doloženou zdravotnou dokumentáciou neboli spochybnené prijaté posudkové závery, resp. posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie nenašiel žiadne relevantné dôvody, ktoré by spochybnili prijatý záver posudkových lekárov sociálneho poistenia. Nie je preto dôvod na spochybenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Žalobca sa pridržiaval skutkových a právnych dôvod uvedených v rozhodnutí generálneho riaditeľa zo dňa 23.03.2023 a zotrval na správnosti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu zo dňa 27.10.2022, ktoré je vecne totožné s rozhodnutím generálneho riaditeľa žalovaného zo dňa 23.03.2023. Žalovaný má za to, že predmetné rozhodnutia sú zákonné a správne. K námietke týkajúcej sa posúdenia zdravotného stavu žalobcu bez jeho osobnej prítomnosti žalovaný uviedol, že táto námietka nie je dôvodná, poukázal pritom na ust. § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov a tiež na ust. § 293eu zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 66/2020 Z. z.. V tejto súvislosti poukázal tiež na odôvodnenie rozsudku KS v Banskej Bystrici č. 20Sa/1/2022 zo dňa 08.03.2022. Žalovaný navrhol aby správny súd podľa § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

6. Zákonom č. 151/2022 Z. z. bol zriadený Správny súd v Banskej Bystrici. Podľa § 3 ods. 3 písm. a) uvedeného zákona, výkon súdnictva prechádza od 01.06.2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trenčíne a Krajského súdu v Žiline na Správny súd v Banskej Bystrici. Vzhľadom na uvedené sa toto pôvodné konanie vedené na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 36Sa/5/2023 vedie na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. ZA – 36Sa/5/2023.

7. Správny súd nezistil dôvody pre nariadenie pojednávania podľa § 107 ods. 1 SSP, preto rozhodnutie vo veci verejne vyhlásil postupom podľa § 107 ods. 2 v spojení s § 134 ods. 7 SSP. Oznamenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli správneho súdu od 20.03.2024.

8. Správna žaloba žalobcu je správnu žalobou fyzickej osoby v sociálnej veci (§ 199 ods. 1 písm. a) SSP). Pri tomto type správnej žaloby správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi správnej žaloby a žalobnými bodmi [§ 134 ods. 2 písm. d) v spojení s § 6 ods. 2 písm. c) SSP a § 203 ods. 2 SSP]. Preto správny súd preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutia orgánov Sociálnej poisťovne, vrátane postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, nielen v rozsahu a z dôvodov správnej žaloby, ale v celom rozsahu. Mimo žalobných bodov a rozsah správnej žaloby správny súd vady v postupe a rozhodnutiach Sociálnej poisťovne, ktoré by mohli mať za následok nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí, nezistil. Žalobné námietky správny súd vyhodnotil ako nedôvodné, preto správnu žalobu žalobcu zamietol podľa § 190 SSP ako nedôvodnú.

9. V zmysle článku 39 ods. 1 Ústavy SR má občan právo na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu. V preskúmanom správnom konaní nebola zistená nespôsobilosť na prácu žalobkyne, v dôsledku posudkovými lekármi určenej miery poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť takej intezity, aby odôvodňovala vznik invalidity, a s tým spojený nárok na invalidný dôchodok. Postup pri zisťovaní invalidity, posudzovanie zdravotného stavu žiadateľa v konaní o žiadosti na priznanie invalidného dôchodku je upravené v zákone č. 461/2003 Z. z.

10. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.; poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

11. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.; poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

12. Podľa § 71 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.; dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

13. Podľa § 71 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.; pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

14. Podľa § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.; pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a

b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

15. Podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.; miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

16. Podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z.; miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

17. Podľa § 71 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z.; jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

18. Podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z.; mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti

rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

19. Podľa § 153 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z.; lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia sa člení na lekársku posudkovú činnosť

- a) nemocenského poistenia,
- b) dôchodkového poistenia,
- c) úrazového poistenia.

20. Podľa § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.; lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie

- a) dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť,
- b) dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu nezaopatreného dieťaťa, choroby a stavu nezaopatreného dieťaťa, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť.

21. Podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.; lekársku posudkovú činnosť podľa ods. 1 vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) a podľa ods. 2 písm. b) aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

22. Jednou z hlavných žalobných námietok žalobcu bolo, že posudkový lekár nesprávne posúdil percentuálnu mieru jeho invalidity.

23. Jednou z podmienok pre vznik nároku na invalidný dôchodok, je aj skutočnosť, že žiadateľ sa stal invalidným (§ 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení), teda že pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení). Dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení). Zákon o sociálnom poistení stanovuje aj postup pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, keď uvádza, že tento sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby, pričom sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (§ 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení). Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa vychádza z lekárskej správa a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšie liečby a z komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie (§ 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení). Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 zákona o sociálnom poistení a určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných ochorení, pričom jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú (§ 71 ods. 5, 6 a 7 zákona o sociálnom poistení).

24. Ďalej je potrebné uviesť, že podľa § 153 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia člení na lekársku posudkovú činnosť nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a úrazového poistenia. Podľa § 153 ods. 3 zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu nezaopatreného dieťaťa, choroby a stavu nezaopatreného dieťaťa, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť. Z uvedeného je zrejmé, že posudzovanie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zákonodarca zveril posudkovým lekárom sociálneho poistenia, nakoľko ide o odborné otázky, na posúdenie ktorých je potrebné odborné medicínske vzdelanie (posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia). Z toho potom možno vyvodiť, že podstatným dôkazom pre posúdenie vzniku invalidity, ako jednej z podmienok pre vznik nároku na invalidný dôchodok stanovenej v § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, je lekársky posudok posudkového lekára sociálneho poistenia. V tejto súvislosti správny súd odkazuje na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sk/8/2021 zo dňa 02.07.2021, v ktorom najvyšší súd uviedol, že posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou – medicínskou,

na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia [§ 153 ods. 1 písm. b) v spojení s § 153 ods. 3 zákona o sociálnom poistení] s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivé zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky zásadné skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej – medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritériá však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k účastníkom konania udávaným ťažkostiam a svoje posudkové závery náležite odôvodní.

25. Správny súd považuje tiež za potrebné poukázať na závery rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 6Ssk/39/2021 zo dňa 15.03.2023, ktoré síce boli vyslovené v súvislosti s rozhodnutím vydaným v režime zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ale podkladom pre vydanie rozhodnutia v režime uvedeného zákona je taktiež posudok – lekársky posudok a posudkový záver, na základe ktorých sa vypracováva komplexný posudok (ide o obdobný procesný postup), a preto sú tieto závery podľa správneho súdu analogicky aplikovateľné aj na konanie vedené Sociálnou poisťovňou podľa zákona o sociálnom poistení, predmetom ktorého je rozhodovanie o nároku na invalidný dôchodok. Zo záverov tohto rozhodnutia najvyššieho správneho súdu možno vyvodíť, že správny orgán a ani správny súd nemôže sám posudzovať otázky odborného charakteru, a preto musí vychádzať z lekárskeho posudku. Podľa Najvyššieho správneho súdu SR je lekársky posudok jedným z dôkazov v administratívnom konaní, ktorý orgán verejnej správy hodnotí ako akýkoľvek iný dôkaz, avšak nie je oprávnený posudzovať správnosť v lekárskom posudku uvedených záverov, hodnotí len, či úvahy posudkového lekára zodpovedajú zásadám logiky a skutkovým záverom vyplývajúcim z iných dôkazov vykonaných orgánom verejnej správy. Konajúci orgán nemôže takýto posudok označiť ako nesprávny a nahradiť ho vlastným posúdením skutočností z odbornej stránky. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiada so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Ďalej správny súd považuje za potrebné poukázať na závery rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6Ssk/33/2021 zo dňa 20.04.2023, ktoré sa taktiež týka zákona č. 447/2008 Z. z., avšak jeho závery podľa správneho súdu je možné analogicky aplikovať aj v prejednávanej veci. V tomto rozhodnutí sa najvyšší správny súd v rámci kasačného konania práve zaoberal otázkou, či postačuje, ak orgán verejnej správy prevezme do rozhodnutia závery posudku, ktorý bol rozhodujúcim podkladom pre jeho rozhodnutie a či prevzatie takýchto záverov má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia, alebo naopak je rozhodnutie dostatočným spôsobom odôvodnené. Najvyšší správny súd SR pritom uviedol, že komplexný posudok (ktorý sa v administratívnom konaní vedom v režime zákona č. 447/2008 Z. z. vyhotovuje na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru), je kľúčovým podkladom pre rozhodnutie, vydáva ho ten istý správny orgán, ktorý vydáva aj rozhodnutie, pričom komplexný posudok musí obsahovať odôvodnenie, a preto rozhodnutie nemôže byť odôvodnené odlišným spôsobom ako komplexný posudok z dôvodov zachovania logiky vzájomných súvislostí zisteného stavu veci. Najvyšší správny súd uviedol, že pokiaľ správny orgán inkorporuje závery plynúce z komplexného posudku do svojho odôvodnenia, nemožno mu takýto postup vyčítať, pokiaľ takéto rozhodnutie spĺňa základné požiadavky kladúce dôraz na odôvodnenie rozhodnutia.

26. Z uvedeného teda možno vyvodíť záver, že ak podkladom pre rozhodnutie je výsledok odborného posúdenia – v tomto prípade lekársky posudok (na vyhotovenie ktorého sú potrebné osobitné predpoklady – odborné vzdelanie) – je takýto dôkaz rozhodujúcim dôkazom a správny orgán neposudzuje jeho správnosť, vychádza z neho a hodnotí ho v tom smere, či je úplný, logický, presvedčivý a preskúmateľný. Keďže rozhodnutie o uplatnenom nároku na invalidný dôchodok vychádza z odborného posúdenia, logicky takéto rozhodnutie preberá aj závery z tohto posúdenia ako rozhodujúceho dôkazu. Samo o sebe teda nie je nedostatkom odôvodnenia rozhodnutia, ak orgán

verejnej správy do odôvodnenia rozhodnutia preberie závery z lekárskeho posudku ako rozhodujúceho podkladu pre rozhodnutie, avšak rozhodnutie musí spĺňať atribút preskúmateľnosti.

27. V prejednávanej veci orgán verejnej správy prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia záver o nesplnení podmienky pre vznik nároku na invalidný dôchodok odôvodnil tak, že odkázal na závery lekárskeho posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočky Liptovský Mikuláš zo dňa 28.09.2022, ktorý bol pripojený k rozhodnutiu a bol žalobcovi doručovaný spolu s rozhodnutím a v ktorom posudkový lekár uviedol úvahy o hodnotení zdravotného stavu žalobcu. Následne žalobca podal odvolanie, kedy posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočky Liptovský Mikuláš opätovne posúdil zdravotný stav žalobcu za tým účelom, či odvolaniu žalobcu nie je možné v celom rozsahu vyhovieť. Dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť, a preto bolo odvolanie predložené žalovanému – generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne. V rámci druhostupňového konania bol opätovne posúdený zdravotný stav žalobcu posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie a bol vypracovaný lekársky posudok zo dňa 09.03.2023. Je potrebné uviesť, že prvostupňové a druhostupňové rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré vydaniu rozhodnutí predchádza, tvoria jeden celok, a preto aj správny súd pri prieskume správnu žalobou napadnutého rozhodnutia taktu na rozhodnutia nahliada. V rámci druhostupňového konania bol opätovne posúdený zdravotný stav žalobcu, boli posúdené všetky predložené lekárske nálezy a správy a žalovaný sa vysporiadal v odvolacom rozhodnutí s odvolacími námietkami žalobcu. Rozhodnutia Sociálnej poisťovne v celku dostatočne odôvodňujú odpoveď na otázku, prečo žalobca nespĺňa podmienky nároku na invalidný dôchodok, keď tieto vychádzali z lekárskeho posudku posudkových lekárov, v ktorých bola hodnotená invalidita žalobcu a tieto posudkoví lekári dostatočne odôvodnili, pričom tieto závery potom boli smerodajné aj pre žalovaného a prevzatím týchto záverov do odôvodnenia rozhodnutia žalovaného je rozhodnutie dostatočne odôvodnené.

28. Správny súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že invalidita je jednou z podmienok vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. V prípade, že by bolo konštatované, že žalobca je invalidný, ďalšie dve podmienky pre vznik nároku na invalidný dôchodok – či získala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia a či nespĺňa podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok alebo nebol žalobcovi priznaný predčasný starobný dôchodok, by boli ďalšie podmienky, ktorých hodnotenie by vykonala Sociálna poisťovňa a ktoré by nespádali pod rámec posudkovej činnosti. Keďže v prejednávanej veci dospela Sociálna poisťovňa na základe odborného lekárskeho posudku k záveru, že žalobca nespĺnil už prvú podmienku, nebolo preto potrebné zaoberať sa splnením ďalších dvoch podmienok stanovených pre vznik nároku na invalidný dôchodok.

29. Žalobca v žalobe tiež namietal, že jeho zdravotný stav bol vyhodnotený posudkovým lekárom bez jeho osobnej účasti. Vo vzťahu k tejto odvolacej námietke je potrebné poukázať na to, že podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení platí, že ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada. Podľa § 155 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dodržiavanie liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca, ktorý určil ošetrojúci lekár, organizuje posudkový lekár a kontroluje určený zamestnanec Sociálnej poisťovne. Z uvedeného ustanovenia zákona o sociálnom poistení nemožno vyvodit', že je povinnosťou posudkového lekára vždy posúdiť zdravotný stav poistenca alebo poškodeného v jeho osobnej prítomnosti. Takýto záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/62/2017 zo dňa 27.06.2018, v ktorom Najvyšší súd SR k námietke o posúdení zdravotného stavu v neprítomnosti účastníka konania poukázal na § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého je osobná účasť poistenca pri lekárskej posudkovej činnosti nevyhnutná len pri kontrole dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca, nie pri posudzovaní dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Z uvedeného teda vyplýva záver, že posudkový lekár nie je povinný v každom prípade posúdiť zdravotný stav za osobnej účasti žiadateľa o invalidný dôchodok, pretože môže vyhodnotiť, že takéto posúdenie zdravotného stavu nie je nutné. Podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ako to poistenec požiada.

30. Podľa § 293eu zákona o sociálnom poistení počas krízovej situácie sa ust. § 142 ods. 6 písm. c) § 146 ods. 2 a § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňujú. V zmysle § 293er ods. 1 sa krízovou situáciou rozumie trvanie mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19. Aj keď od 23.2.2022 na území Slovenskej republiky nebol vyhlásený núdzový stav, naďalej bola vyhlásená mimoriadna situácia v súvislosti s ochorením COVID-19. Z uvedeného vyplýva, že posúdenie zdravotného stavu žalobcu bez jeho osobnej účasti v čase mimoriadnej situácie v súvislosti s ochorením COVID-19 bolo v súlade so zákonom.

31. Žalobca ďalej namietal, že ním predložené lekárske správy boli nedostatočne zhodnotené a že posudkový lekár odignoroval lekársku správu od psychiatra. Z obsahu administratívneho spisu správny súd zistil, že žalobca doplnil svoje odvolanie o správu z algeziologického vyšetrenia z Ústrednej vojenskej nemocnice v Ružomberku zo dňa 10.03.2023, ktorú posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie vyhodnotil ako nález, ktorý nemá vplyv na výslednú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nakoľko žalobcovi bolo doplnená iba analgetická liečba. Taktiež nie je dôvodné tvrdenie žalobcu, že posudkový lekár odignoroval lekársku správu od psychiatra. Z odborného lekárskeho posudku, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia žalovaného, vyplýva, že posudkový lekár posudzoval aj lekárske správy z psychiatrického vyšetrenia z Duševného centra s.r.o. zo dňa 10.02.2021, 09.03.2021, 22.04.2021, 29.09.2021, 20.01.2022, 10.03.2022 a zo dňa 30.05.2022, pričom konštatoval, že epizóda stredne ťažkej depresie bez potreby kontrol a liečby od mája 2022, so subdepresívnym ladením v klinickom obraze, nepodmieňuje zvyšovanie základnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

32. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť možnosť zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Správny súd preto preskúmal aj to, či boli dostatočným spôsobom vyhodnotené aj pridružené ochorenia, ktoré boli dokumentované v odborných lekárskejších správach a nálezoch, ktoré žalobca doložil. Na základe vyššie uvedenej argumentácie správny súd dospel k záveru, že posudkový lekár ako odborne kompetentná osoba, ktorému zákon o sociálnom poistení zveruje posudzovanie zdravotného stavu účastníka konania, preskúmateľným spôsobom vyhodnotil závery žalobcom predložených lekárskejších správ a nálezov, a preto správny súd považuje žalobné námietky žalobcu vznesené v tomto smere za nedôvodné.

33. Z vyššie uvedených dôvodov správny súd dospel k záveru, že správna žaloba žalobcu nie je dôvodná, preto ju podľa § 190 SSP zamietol.

34. Žalobca nebol v konaní pred správnym súdom úspešný, preto mu správny súd nepriznal právo na náhradu trov konania podľa § 167 ods. 1 a contrario. Podľa § 167 ods. 1 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo z časti úspech.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech (§ 442 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť musí by podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia Správneho súdu v Banskej Bystrici oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť sa podáva na správnom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (§ 444 ods. 1 SSP). Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

(2) Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť: a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c)

opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva, d) návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Kasačnú sťažnosť je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v prípade konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ (správne žaloby v sociálnych veciach) nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b/ SSP).